

Het ene na het andere pensioenfonds kampt met ernstige tekorten. Voor veel werknemers is de kans groot dat de pensioenuitkeringen worden gekort. Hoe zit het met het pensioen van de dga die pensioen in eigen beheer opbouwt? Welke risico's loopt u? En welke mogelijkheden heeft u om een eventueel dekkingstekort weg te werken?

Pensioentekort

De dga en zijn pensioen

“Veel dga's die pensioen in eigen beheer opbouwen en aan de vooravond van hun pensioen staan kampen met een pensioentekort”, stelt Edzo Boven, pensioenadviseur bij Grant Thornton in Woerden. “De meeste dga's hebben in hun Pensioenbrief opgenomen dat ze een open geïndexeerd pensioen hebben. Tot een aantal jaren geleden was dit de meest populaire vorm van pensioenopbouw in eigen beheer. Door de kredietcrisis is deze pensioenvorm echter niet langer aan te raden.”

Een open geïndexeerd pensioen wordt vanaf

de pensioengerechtigde leeftijd geïndexeerd met het dan geldende prijsindexcijfer. Dit levert u dus een hoger pensioen op. U moet wel over voldoende financiële middelen beschikken om te kunnen indexeren. Voor indexatie heeft u in de regel 1,5 tot 2 keer de op pensioeningangsdatum gereserveerde pensioenverplichting nodig. Volgens Boven hebben veel dga's dit niet. “Dit komt doordat fiscaal slechts voor een nominaal pensioen mag worden gereserveerd. Met als gevolg dat bijna niemand

feitelijk geld heeft gereserveerd voor de indexatie. Vroeger was het geen probleem als er niet werd gereserveerd omdat het bedrijf vanzelf meer waard werd, of anders wel de aandelen waarin het pensioenvermogen werd belegd. Kortom, meestal had de dga ruimschoots de beschikking over financiële middelen om te kunnen indexeren.”

“Door de huidige crisis is dat nu wel anders. Veel dga's ontdekken dat ze bij lange na niet over voldoende financiële middelen beschikken om te kunnen indexeren. Sterker nog,

een groot aantal dga's heeft zelfs niet eens genoeg middelen voor het nominale pensioen." Hiervoor zijn volgens Boven een aantal oorzaken aan te voeren. "Allereerst is er geen garantie meer dat een bedrijf meer waard wordt. Het aloude adagium 'mijn bedrijf is mijn pensioen' geldt al geruime tijd niet meer. Dit komt overigens niet alleen door de crisis, dit was daarvoor al aan de gang. Een tweede oorzaak voor de pensioentekorten is de lage rentestand. Volgens de

fiscale regels moet worden gerekend met een rekenrente van 4%. Kort gezegd

houdt dit in dat de pensioenverplichting jaarlijks met 4% dient te stijgen. Met de huidige lage rentestand kom je op een spaarrekening echter niet verder dan een rentepercentage van 2% tot 2,3%. Een rendement van 4% wordt bij lange na niet gehaald. Hier ontstaat dus ook al een verschil in de pensioendekking. Ten derde hebben we nu te maken met de crisis. Veel bedrijven belanden door de crisis in de rode

cijfers. Er wordt ingeteerd op het eigen vermogen, en dus ook op het pensioenvermogen."

Collectieve pensioenfondsen met een dekkingstekort mogen afzien van indexatie en, in het ergste geval, de pensioenuitkeringen verlagen. Dga's met pensioen in eigen beheer hebben deze mogelijkheden niet. Boven: "Pensioenindexatie mag je niet voor een aantal jaren stopzetten. Deze moeten gewoon worden voortgezet, ook als het bedrijf in zwaar weer verkeert. Het afstempelen (= verlagen) van de pensioenuitkeringen is

Tijdsverlies

▶ eveneens niet toegestaan. Het gevolg voor dga's met een dekkingstekort is dat zij gedurende kortere tijd dan aanvankelijk gepland een pensioenuitkering ontvangen."

Stel dat u in uw Pensioenbrief een pensioen van 27.000 euro wordt toegekend waarvoor een doelvermogen van 500.000 euro nodig is. Tegen de tijd dat u met pensioen gaat, bedraagt het pensioenvermogen slechts 300.000 euro. Met een doelvermogen van 500.000 euro kunt u dit bedrag zeventien jaar lang uitkeren. Dit is gelijk aan de levensverwachting van een 65-jarige. Door de crisis is uw pensioenvermogen echter niet groter dan 300.000 euro. Volgens de regels moet u dan toch jaarlijks 27.000 euro uitkeren, dit is immers in de Pensioenbrief overeengekomen. Het gevolg is dat u slechts elf jaar lang een pensioenuitkering ontvangt. Daarna is de pot leeg. Had u de pensioenuitkering kunnen verlagen naar 16.000 euro per jaar, dan had u wel zeventien jaar lang een pensioenuitkering ontvangen.

Kunt u dan helemaal niets doen tegen een pensioentekort? Boven: "De fiscus is in deze niet erg coöperatief. Zij zijn de mening toegedaan dat dga's hoofdzakelijk pensioen in eigen beheer opbouwen vanwege de belastingvoordelen. Misschien is dat vijftien tot twintig jaar geleden inderdaad zo, maar tegenwoordig zijn dga's zich veel bewuster geworden van de noodzaak van een oudedagsvoorziening. Bovendien is het fiscale voordeel allang niet meer zo groot als twintig jaar geleden. Dit is echter wel de reden waarom de fiscus weigert de regelgeving aan te passen. Door deze starre houding van de fiscus heeft de dga die met een pensioentekort kampt eigenlijk maar twee alternatieven. Dat is óf uitkeren totdat het geld op is, óf het afstorten van het pensioenvermogen bij een verzekeraar."

Het voordeel bij afstorting bij een verzekeraar is dat u verzekerd bent van een levenslang pensioen. De pensioenuitkering valt echter lager uit dan was afgesproken in de pensioenbrief. Boven: "Er zijn een tweetal voorwaarden verbonden aan afstorting bij een verzekeraar. Er moet een geïndexeerd

pensioen worden aangekocht. Indien er onvoldoende pensioenvermogen aanwezig is, wat meestal het geval is, dan is een deel van de pensioentoezegging 'niet voor verwezenlijking vatbaar'. In dat geval mag een lager pensioen bij een verzekeraar worden aangekocht. Daarnaast moet de bv geliquideerd worden. Aangezien een dga in veel gevallen alleen tot afstorting bij een verzekeraar zal overgaan als het slecht gaat met het bedrijf, zal liquidatie geen problemen opleveren.

Stel uw doelvermogen op de pensioengerechtigde leeftijd bedraagt 500.000 euro. Op het moment dat u deze leeftijd bereikt, zit er slechts 300.000 euro in uw pensioen-bv. Dit is veel te weinig voor uw pensioenuitkeringen de komende zeventien jaar. Door het pensioenvermogen van 300.000 euro af te storten bij een verzekeraar, verzekert u zich van een levenslang pensioen, al is het wel tegen een lagere pensioenuitkering. Over de vrijval van 200.000 euro (500.000 - 300.000) bent u vennootschapsbelasting verschuldigd. Doorgaans heeft de bv voldoende verliescompensatie om onder deze belastingheffing uit te komen.

In de praktijk merkt Boven dat zijn klanten vaak bezwaar hebben tegen het afstorten van het pensioen bij een verzekeraar. "Ondernemers willen hun zelf opgebouwde vermogen vaak niet uit handen geven. Dat is ook de reden dat ze pensioen in eigen beheer opbouwen. Een ander nadeel is dat bij afstorting van het pensioenvermogen bij een verzekeraar het vermogen bij overlijden toevalt aan de verzekeraar. Bij pensioen in eigen beheer valt het restant vermogen toe aan de erfgenamen."

Boven adviseert dga's af te stappen van een open geïndexeerd pensioen. "Bij Grant Thornton zijn we bezig alle dga's met een open geïndexeerd pensioen om te zetten naar een nominaal pensioen. Over de reeds opgebouwde jaren moet echter in de toekomst nog wel worden geïndexeerd. Daarnaast is het verstandig om voldoende vermogen op uw balans aan te houden. De tijden van bomen die tot in de hemel groeien zijn voorbij. Uw bedrijf is niet langer uw pensioen." ■

Cijfers

Van de ondernemers bij Grant Thornton:

- bouwt circa 50% van de dga's pensioen in eigen beheer op;
- bouwt circa 40% deels pensioen in eigen beheer op en deels bij een verzekeraar;
- bouwt circa 10% helemaal geen pensioen op of brengt het geheel onder bij een verzekeraar (<5%).